

פרשת קורח – על המחלוקת

1. **אבות ה, יז:** כל מחלוקת שהיא לשם שמיים סופה להתקיים. ושאינה לשם שמיים אין סופה להתקיים. ואיזוהי מחלוקת שהיא לשם שמיים זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמיים זו מחלוקת קרח וכל עדתו

2. **פרשת קורח:** ויִקַּח קִרְח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן. וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמְאַתָּים נְשִׂאֵי עֵדָה קִרְאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם. וַיִּקְהֵלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה בָּלָם קִדְשִׁים וּבְתוֹכְכֶם הוּא וַיִּמְדוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קֵהֶל הַ. וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו. וַיִּדְבַר אֶל קִרְח וְאֶל כָּל עֵדְתוֹ לֵאמֹר בִּקְרֹן וַיִּדַע יְהוָה אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו.

זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו. ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מחר והיה האיש אשר יבחר הוא הקדוש רב לכם בני לוי. ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי. המעט מכם כי הבדיל אלוהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה' ולעמד לפני העדה לשרתם. ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהנה. לכן אתה וכל עדתך הנעזים על יה ואהרן מה הוא כי תלונו [תלינו] עליו.

וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה. המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו גם השתרר. אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה. ויחר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם לא תמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם.

ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני יה אתה והם ואהרן מחר. וקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני ה' איש מחתתו חמשים ומאתים מחתת ואתה ואהרן איש מחתתו. ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש ושימו עליהם קטרת ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן. ויקהל עליהם קרח את כל העדה אל פתח אהל מועד וירא כבוד ה' אל כל העדה. וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם כרגע. ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלוהי הרוחת לכל בשר האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף.

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל העדה לאמר העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם. ויקם משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו זקני ישראל. וידבר אל העדה לאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם. ויעלו מעל משכן קרח דתן ואבירם מסביב ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם. ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי. אם כמות כל האדם ימתן אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני. ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'. והי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה ותבקע האדמה אשר תחתיהם. ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש. וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל.

3. **בבלי, מסכת עירובין יג :** א"ר אבא אמר שמואל שלש שנים נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו [יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלהים חיים הן והלכה כב"ה וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים מפני מה זכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין היו ושונים דבריהן ודברי ב"ש ולא עוד אלא שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן

4. **בבלי, מסכת סוטה מז:** "משרבו זחוחי הלב - רבו מחלוקת בישראל. משרבו תלמידי שמאי והילל שלא שימשו כל צורכן - רבו מחלוקת בישראל, ונעשית תורה כשתי תורות"

5. **ירושלמי, מסכת סנהדרין פ"ד ה"ב.** אמר ר' ינאי אילו ניתנה התורה חתוכה לא היתה לרגל עמידה, מה טעם 'וידבר ה' אל משה', אמר לפניו רבונו של עולם הודיעני היאך היא ההלכה, אמר לו 'אחרי רבים להטות' רבו המזכין זכו רבו המחייבין חייבו, כדי שתהא התורה נדרשת מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור מינין 'ודגל"ו'. וכן הוא אומר 'אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים', ואומר 'מישרים אהבוך'.
6. **רמבם, שמונה פרקים עמ לט:** אבל מה שאמרו, "משרבו תלמידי הלל ושמאי שלא שימשו כל צורכם רבתה מחלוקת בישראל". עניין זה מבואר, שכל שני אנשים בהיותם שווים בשכל ובעיון ובידיעת העיקרים, שיוצאים מהם הסברות, לא תיפול ביניהם מחלוקת בסברתם בשום אופן. ואם נפלה, תהיה מעוטה, כמו שלא נמצא שנחלקו שמאי והלל אלא בהלכות יחידות. וזה מפני שדעות שניהם היו קרובות זו לזו בכל מה שהוציאו דרך סברא. והעיקרים, כמו כן, הנתונים זה לזה כמו העיקרים הנתונים לזה. אבל כאשר רפתה שקידת התלמידים על החוכמה ונחלשה סברתם כנגד סברת הלל ושמאי רבותיהם- נפלה מחלוקת ביניהם בעיון על דברים רבים שסברת כל אחד ואחד מהם היתה לפי שכלו ולפי מה שיש בידו מן העיקרים.
7. **הרב קוק, שמונה קבצים א, י:** "בענייני הדעות והאמונות שישודתם הם בדברים רוחניים ומופשטים, מזדמן הדבר יותר מבכל מחלוקת, ששני בעלי ריב שהם כפי המבט החיצוני רחוקים מאד זה מזה, הם באמת אומרים שניהם דבר אחד. וכל עיקר המחלוקת שלפעמים נראה אותה בוערת עד לב השמיים, אינה כי אם ריב שפתיים, מפני שלא יבין איש שפת רעהו" ... "כשאנו מתנשאים לחזון אובייקטיבי, הננו מוצאים את הסיפוק של נטיית האחדות וחפץ השלום שבאנו. והננו משערים שאין בעצמותם של דברים פרודים וחלוקים, ניגודים ודיסהרמוניות, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים, כי דבר ה' שמיים נעשו וברוח פיו כל צבאם. וכל ההוויה הגשמית והרוחנית לכל צדדיה בכללותה, הלא דבר ה' היא"
8. **ליקוטי מוהר"ן קמא:** וְזֶה עֵקֶר תִּקּוּן הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרָא אֶת הַכֹּל" כִּי בְּשַׁעַת בְּרִיאָה נִפְלוּ עוֹלָמוֹת לְמַטָּה [עַל יְדֵי שְׁבִירַת כְּלִים בְּיַדֵּי] וְהָעוֹלָמוֹת הֵן בְּחִינַת אוֹתֵיּוֹת וְנִתְפָּזְרוּ לְכַמָּה נִיצוּצוֹת וְעַל יְדֵי הָעֲלָאת מִיַּיִן נוֹקְבִין שֶׁל תּוֹרָה וְתַפִּילָה נַעֲשֶׂה צְרוּף מֵהַנִּיצוּצוֹת וְהָאוֹתֵיּוֹת, וְנַעֲשֶׂה עוֹלָם וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁלוֹם כִּי קֵדָם שְׁמִכְנִיס אֵלָיו הַנִּיצוּצוֹת וְהָאוֹתֵיּוֹת תּוֹךְ דְּבוּרֵי תּוֹרָה וְתַפִּילָה אֵין לָהֶם שׁוּם צְרוּף וְחִבּוּר וְהֵם בְּבְחִינַת שְׁבָרִים וּמַחֲלָקֵת כִּי כָל נִיצוּץ מִתְגַּבֵּר עַל חִבּוּר וְכִשְׁמִכְנִיס אֵל הַדְּבוּר דִּקְדָּשָׁה הוּא מְצַרְפֵּם וּמְחַבְּרֵם, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת שְׁלוֹם כִּי עַל יְדֵי הַדְּבוּר דִּקְדָּשָׁה שֶׁל תּוֹרָה וְתַפִּילָה נַעֲשֶׂה הָעֲלָאת מִיַּיִן נוֹקְבִין, שְׂעַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שְׁלוֹם כִּי"ל שְׂעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקְּנִין וְנִתְחַדְּשִׁין כָּל הָעוֹלָמוֹת הַנְּפֹלִין וְנִחְשָׁב כְּאִלוֹ בְּרָאן מְחֻדָּשׁ
9. **ליקוטי מוהר"ן קמא סד:** "וְדַע, כִּי מַחֲלָקֵת הִיא בְּחִינּוֹת בְּרִיאַת הָעוֹלָם כִּי עֵקֶר בְּרִיאַת הָעוֹלָם, עַל יְדֵי חֲלָל הַפָּנוּי כִּי"ל כִּי בְּלֹא זֶה הָיָה הַכֹּל אֵין סוּף, וְלֹא הָיָה מְקוֹם לְבְרִיאַת הָעוֹלָם כִּי"ל וְעַל כֵּן צִמְצַם הָאוֹר לְצַדִּדִּין, וְנַעֲשֶׂה חֲלָל הַפָּנוּי וּבִתּוּכוֹ בְּרָא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה... וְכֵן הוּא בְּחִינַת הַמַּחֲלּוּקוֹת כִּי אֵלּוּ הָיוּ כָּל הַתְּלִמִּידֵי חֲכָמִים אֶחָד לֹא הָיָה מְקוֹם לְבְרִיאַת הָעוֹלָם רַק עַל יְדֵי הַמַּחֲלָקֵת שְׁבִינִיָּהֶם, וְהֵם נִחְלָקִים זֶה מִזֶּה וְכָל אֶחָד מוֹשֵׁךְ עֲצָמוֹ לְצַד אַחַר עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בִּינֵיהֶם בְּחִינּוֹת חֲלָל הַפָּנוּי שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת צִמְצוּם הָאוֹר לְצַדִּדִּין, שְׂבּוּ הוּא בְּרִיאַת הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַדְּבוּר כִּי"ל כִּי כָּל הַדְּבָרִים שְׂכָל אֶחָד מֵהֶם מְדַבֵּר הַכֹּל הֵם רַק בְּשִׁבְלֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם שְׂנַעֲשֶׂה עַל יְדָם בְּתוֹךְ הַחֲלָל הַפָּנוּי שְׂבִינִיָּהֶם כִּי הַתְּלִמִּידֵי חֲכָמִים בּוֹרְאִים אֶת הַכֹּל עַל יְדֵי דְבָרֵיהֶם "